

Posudek na diplomovou práci

Název: Etnokulturní identita neratovických Romů

Autor: Eva Oliberiusová

Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Obecná antropologie – integrální studium člověka, Praha 2007, 67 s. + přílohy.

Vedoucí práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Tématem diplomové práce Evy Oliberiusové se stala problematika etnokulturní identity romských obyvatel města Neratovic. Teoreticky autorka vyšla z konceptu práce kolektivu autorů publikujících své statě v knize Bittnerová, D. Moravcová, M: *.Kdo jsem a kam patřím?* V tomto směru uvažovala o různých rovinách uvědomování si, prožívání a pěstování/manifestování etnokulturní identity. Ve vztahu k práci, jež se stala inspiračním zdrojem, však autorka posunula sledované roviny. Etokulturní identitu nahlížela v rovině deklarované etnické identity, kulturní identity a žité identity. Přestože by se jistě dalo diskutovat o možných přesazích sledovaných rovin a jejich kategorií, případně o jejich další vnitřní strukturaci (popřípadě rozdělení do dvou či více kategorií), pokládám definovanou žitou identitu za velice podnětný badatelský počín. Vymezení této roviny pohledu je s ohledem na koncepci výchozí publikace inovací, posouvá uchopení problematiky dále. A je jistě ovlivněna i studiem další odborné literatury (např. Uherek). Ve své podstatě jde o rovinu, jejímž cílem je postihnout, jak je etnokulturní identita naplňována či zviditelňována v rámci komunikace uvnitř skupiny, popřípadě mimo ni.

Takto zvolený teoretický koncept Eva Oliberiusová posléze uplatnila při analýze etnokulturní identity pouze části romské populace v Neratovicích. Zvolila si skupinu „elitních“ Romů, Romů integrovaných, zapojených z větší části svých aktivit do struktur majoritní společnosti. S nimi provedla polostrukturované rozhovory a realizovala zúčastněné pozorování vybraných manifestních aktivit (oslavy, taneční kroužek).

Analýzu empirických dat Eva Oliberiusová pak představila ve třech kapitolách, které odpovídají výše definovaným rovinám pohledu. V prvních dvou kapitolách vycházela autorka z rozhovorů a do jisté míry kopírovala i literaturu. Kategorie, skrze něž popisovala deklarovanou etnickou a kulturní identitu, jsou dobře volené a interpretačně přehledné. Přičemž je třeba si uvědomit, že důraz na slovo deklarovaný, je metodologicky opodstatněný. Interpretace v rámci jednotlivých vymezených kategorií skutečně akcentuje deklarované výpovědi versus neprvoplánová hodnocení respondentů, jež vyplývají z reakcí v rozhovoru.

Třetí výkladová kapitola – kapitola o žité identitě měla ukázat, jak se sledování Romové staví ke svým etnokulturním východiskům a jak manifestují svoji deklarovanou etnokulturní identitu v běžné komunikaci. Tuto část práce založila Eva Oliberiusová na zhuštěném popisu. Do jisté míry nedějovost událostí, přesněji absence zápletek, které by osvětlovaly způsoby nakládání a zviditelňování etnokulturní identity Romů, však čtenáře poněkud znejišťuje. Pro danou interpretaci bych proto doporučila opět práci s kategoriemi. To by poté mohlo i vyústit v komparaci sledovaných rovin etnické a kulturní deklarované a etnokulturní žité.

V závěru pak autorka přináší přehledné shrnutí poznatků, které se opírají o terénní výzkum v Neratovicích. Patrně s ohledem na volbu částečně jiného konceptu, než nabídla

inspirační literatura, nedošlo k porovnání výsledků výzkumu Evy Oliberiusové s výsledky v pěti dalších v literatuře popsaných skupinách slovenských Romů. Přesto si myslím, že by taková komparace byla prospěšná a vědecky přínosná jak z hlediska evaluace zjištění, tak z hlediska postulování generalizujících rysů romské etnokulturní identity.

Práce Evy Oliberiusové je dobře teoreticky ukotvena. Je postavena na vlastním teoretickém backgroundu autorky, který je v korespondenci s odbornou literaturou, zabývající se problematikou etnické/ kulturní identity. Práce je dále velice hezky a přehledně strukturována. Její neoddiskutovatelnou kvalitou je i obsahová sevřenost textu, k čemuž jistě napomohl i poněkud skromný rozsah práce.

Práci Evy Oliberiusové doporučuji k obhajobě a navrhuji 30 kreditních bodů.

V Praze 10.9. 2007

PhDr. Dana Bittnerová, CSc.